لە یادی ئاوارەیی خەڵکی کوردستاندا، بارێگای کۆتاییهێنان بە ئاوارەیی بگرینە بەر!

عبدالله مەحمود

14سالٚ بەر لەئەمرۆ، خەڵکی کوردستان ئاوارەی سنورەکانی عیراق–ئیران، عیراق –تورکیا بوون. ئاوارەیەك کە لەهەموو دیرۆکی خەڵکی کوردستاندا بێوێنەو پرتراژیدیایەکی سەرسورهێنەر بوو. نەهیچ نوسەرێك ئەتوانیٚ لەچوارچێوەی ووتاردا جێگای خۆی بۆ بکاتەوە، و نەهیچ شاعیرێك ئەتوانیٚ ئیقاعی ئەم مەرگەساتە بەیان بکات، نەهیچ ئاوازخوێنێکی پربەها ئەتوانی ئاوازی موسیقاکەی بەبالاٚی ئەم تراژیدیایە بگرێت، ئاخر ئاوارەیی خەڵکی کوردستان لافاوێك نەبوو بێرەحمی سروشت لەگەڵ خۆی هێنابێتی، رەشەبای سەرشێت نەبوو بۆ هەدادان مەرگ و ماڵوێرانی بووێت، نا هیچ کام لەوانە نەبوو.

14 سال بەر لە ئێستا، خەڵکی کوردستان دوای راپەرین!و لەگەڵ یەکەمین هێرشی بەعسدا بۆ کوردستان، ئاوارە بوون. سوپای قەسابی کراوی بەعس، بە لەشی داهێزراوو تێکشکاوەوە قەساب ئاسا نمایشی هێزی خۆی بەسەر خەڵکی راپەریودا!! کرد. سەرەتا لە خواروی عێراق چەقۆیان لەکالان دەرکێشا و پاشان بەرەو کوردستان خزین.

خەڵکی کوردستان بەدرێژایی دەسەلاٚتی رژێمە قەومپەرستە یەك لەدوای یەکەکان، خەرمانەیەك لە مەرگەساتی وەکو شکنجە و ئیعدام، کوشتارو ئاوارەیی، بێماڤ و سەرکوتی سیاسی پشت سەرنابوو، بەلاٚم هەرگیز بەم شێوەیەی سالٚی 1991 خەڵك نەکەوتنە بەر داروخانێکی ئاوا بەکۆمەڵ،و ئاوارەیەکی ئاوا ملیۆنی، کەرۆژانە سەرماو برسیتی، هیلاکی و نەبونی کەمترین پێداویستی سەرەتایی گیانی منالاٚن و بەسالاٚچوانی ئەخستە گەروی تراژیدیایەکی بیٚ وێنەوە.

بەپێچەوانەی سەردەمەکانی تریشەوە، ئاوارەیی خەڵکی کوردستان لەکاتێکدا رویدا، کە بۆیەکەمین جار بوو بەعس ئاوا لاواز، تەریك، و لەولاشەوە خەڵك چەکدار بن، ئەحزاب چەکدار بن، کەچی ووشەی "هات" هەموو پێوانەکانی تاکتیکی سەربازی ئاوەژوو کردەوە، هەموو ووشەیەکی هات، بەمانای چۆڵکردن و راکردنی 100کیلۆمەتری دەشکایەوە، ئاوڕدانەوە نەبوو، ڕاکردن و چەك فرێدان، بێئومێدی و بی ئاسۆیی، قیبلەنومای ڕزگاری بوو!! رزگاری لەمەرگ، لە بەعس، ڕۆژانێکی سەخت بوو.

ئەگەر رووداوی ئاوارەیی بەڕاستی تراژیدیایەکی ئینسانی بێوێنەبوو، بەلاٚم تراژیدیای دواتری جەرگبڕتر بوو، تەرحی ناوچەی ئارام کە لەگەڵ ئاوارەیی خەڵکی کوردستاندا هێنرایە گۆر، ئەحزابی قەومی کورد بێشەرمانە کەوتنە پێشوازی لێکردنی، کە ئەمەش بە رەسمی وبەکردەوە هێنانە خوارەوەی کێشەی سیاسی خەڵکی کوردستان بوو بۆکێشەی ئاوارەکان، و کوردستان لە کۆمەڵگایەکی نورماڵ داشۆردرا،و کرا بە هۆڵێکی ئاوارەیی، خەڵکی ناو ئەم ئۆردوگای ئاوارەیە بۆ بەرێوەچونی ژیانیان چاولەدەستی کۆمەکە ئینسانیەکان کران، پاسەوانیەتی ئەم کۆمەڵگا سەرگەردانەش سپێردرا بەدەستی ئەحزابی میلیشیایی، دەوڵەت، یاسا، حکومەت،حەقی هاولاٚتی بوون، لە هیچ ئاستێکدا نەمان.

لەوکاتەوە تائێستا خەڵکی کوردستان ناسنامەی هاولاٚتی بونیان دیار نیە، لەجغرافیای سیاسی دنیادا بی پێناسەن، کوردستان تائێستا نەبەشێکە لە عێراق و نە ئەم جیابونەوە عەمەلیەی 14 سالٚی رابردووی رەسمیەتی نێودەولەتی پێدراوە.

چ ئاوارەیی وچ هەلومەرجی نەخوازراوی دوای ئاوارەیی راستەوخۆ ئاکامی، خوشباوەری خەڵکی کوردستان بە ئەمریکاو غەرب، بە ئەحزابی قەومی کورد، بوو.

ئێستا دوای 14 سالٚ بەسەر کارەساتی ئاوارەیی ملیۆنی خەڵکی کوردستاندا،چ ئەمریکاوغەرب چ بەرەی بۆرژوازی عیراقی لەناویشیاندا یەکێتی و پارتی خەریکی چنینی نەخشەن بۆ تراژیدیایەکی تر، تراژیدیای گێرانەوەی کوردستان بۆ ژێرسایەی دەوڵەتێکی قەومی ئیسلامی کۆنەپەرست، کە برینی ئاوارەیی و مەرگەساتەکانی تری وەکو کیمیایی و ئەنفال و زوڵمی قەومی دەکەنە مزمن.

خەڵکی کوردستان بۆ ناکام کردنەوەی ئەم نەخشانەو بۆ بەرگرتن بە گێرانەوەی کوردستان بۆ ژێرسایەی دەوڵەتێکی قەومی ئیسلامی، تەنها رێگایەکی تریان لە پێشە، رێگای دورکەوتنەوەو خۆجیاکردنەوە لە ئاسۆی بزوتنەوەی کوردایەتی و کۆبونەوەیان لەدەوری ئاسۆی سوسیالستی، ئاسۆیەك کە تیایدا ئیرادەی خەڵکی کوردستان ئەکاتە مەبنا بۆ دیاری کردنی چارەنوسی ئێستاو داهاتویان، ئاسۆی کۆبونەوە لەدەوری بەرپاکردنی ریفراندۆم بۆجیاکردنەوەی کوردستان لە عێراق و پێکهینانی دەوڵەتێکی سەربەخۆی غەیرەدینی و غەیرە قەومی لەکوردستان، ئەمە دەتوانیٚ ئایندەیەکی تر بێت، ئایندەیەك کە سەرگەردانی 14 ساڵەی پێشو بە قازانجی خەڵکی کوردستان کۆتایی پێدەهێنی و دەستی ئەحزابی قەومی کوردیش بەسات وسەودا بەکارەساتەکانو هاوکات قەڵەمرەوی دەسەلاٚتی میلیشیایان بۆ هەمیشە دەخاتە کەنارەوە، و لە جێگایدا دەوڵەت و یاسا، حکومەت و بەرەسمی ناسینی مافەفەردی ومەدەنیەکان فەراهەم دەکات و بۆ هەمیشەش زوڵمی قەومی سەرخەڵکی کوردستان کۆتایی پێدەهێنێت، هەر ئەم رێگایەشە رێگای کارسازو خێرا بۆ بەرگرتن بە کارەساتەکانی داهاتوو .

پشتکردنە ئەم رێگاچارەیە، یانی گێرانەوەی کوردستان و بۆ ناو دەوڵەت و حکومەتی سیناریۆی رەش، یانی دوبارەبونەوەی مێژووی رەشی چەند دەهەی پێشو.

خەڵکی کوردستان هەرچی زووە و بەرلەوەی کارلەکار بترازی، بەرلەوەی حکومەتی کرێگرتەی قەومی ودینی دابمەزرێ و پێبگرێ، دەبێ بەوێنەی بزوتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی گەورە نمایشی جیاکردنەوەی کوردستان و پێکهێنانی وڵاتێکی سەربەخۆ، بکاتە گوشارێکی بەهێز و دایبسەپێنێت.